

- Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. Staatssecretaris Klijnsma
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

KENMERK: B/17/10981/RP

DATUM: 1 februari 2017

ONDERWERP: Wettelijke vormgeving nettopensoen

Geachte mevrouw Klijnsma,

Enkele jaren geleden is met goede intenties en veel inspanningen van de overheid en de pensioensector de nettopensoenregeling tot stand gekomen voor deelnemers, die een deel van hun reguliere mogelijkheden om pensioen op te bouwen zagen verdwijnen. De beperking van de fiscaal gefaciliteerde pensioenopbouw tot de 'aftoppingsgrens' van 100.000 euro was hiervan de oorzaak. De nettopensoenoplossing moest deze deelnemers in staat stellen binnen het eigen fonds pensioen te blijven opbouwen over hun volledige salaris. In de praktijk blijkt nettopensoen echter te vaak een loos product.

De wettelijk voorgeschreven vormgeving van nettopensoen leidt onbedoeld tot ongunstige uitkomsten voor de deelnemer, en daarmee tot aantasting van het vertrouwen. Bovendien is de vormgeving in tegenspraak met de politieke wens tot fiscale hygiëne. Pensioenfondsen worden niet in staat gesteld om een nettopensoenregeling uit te voeren die aantrekkelijk en in het belang van deelnemers is. Dat kan naar onze mening niet de bedoeling zijn en strookt niet met de politieke standpunten, die zijn ingenomen bij de totstandkoming van nettopensoen.

De Pensioenfederatie acht elke dag dat de huidige situatie voortduurt vanuit deelnemersperspectief onacceptabel en ziet mogelijkheden om de tekortkomingen voor nettopensoendeelnemers per direct weg te nemen.

Aanpassingen voorwaarden inkoop vast pensioen tegen VEV dringend gewenst

Wil nettopensioen een realistische oplossing zijn voor het probleem dat politiek en pensioensector destijds wilden oplossen, dan is het dringend gewenst dat de regels voor aankoop van het nettopensioen worden aangepast. Vanuit de zorgplicht die fondsen voor hun deelnemers hebben, moet nettopensioen onder de huidige inkoopvoorwaarden beschouwd worden als een voor deelnemers financieel volstrekt onaantrekkelijk en zelfs onverantwoord product. Wie een nettopensioen opbouwt bij een pensioenfonds loopt een serieus risico om bij pensionering en einde deelname verplicht een (vaste) uitkering aan te kopen en daarbij een slordige 25 tot 30% van zijn inlegkapitaal te verliezen. Dat komt omdat de deelnemer zich onder ongunstige voorwaarden moet inkopen in de basisregeling. Als er niets aan deze wettelijk bepaalde inkoopvoorwaarden verandert, bestaat de kans dat pensioenfondsen nettopensioen niet langer zullen aanbieden.

Fiscaal onhygiënisch

Deelnemers worden voor het verplichte pensioen, vrijwillig pensioen en de bijzondere vorm daarvan, het nettopensioen, bovendien soms met drie verschillende inkooptarieven geconfronteerd. Terwijl het product hetzelfde is. Dit kunnen pensioenfondsen hun deelnemer niet uitleggen. Omdat het niet valt uit te leggen.

Bij de introductie van nettopensioen is nadrukkelijk gestreefd naar 'fiscale hygiëne'. Deze moest subsidiëring van de nettoregeling door deelnemers in de basisregeling voorkomen. Dit is beoogd met de verschillende 'prijsstellingen'. In de praktijk is de beoogde fiscale hygiëne ver te zoeken: er vindt een forse subsidiëring door de deelnemers in de nettopensioenregeling naar deelnemers in de basisregeling plaats. Het doel wordt niet bereikt.

Er is echter een eenvoudige oplossing voorhanden. Laat de inkoop in de basisregeling voor de nettopensioendeelnemer dekingsgraadneutraal

plaatsvinden (met een minimum van 105 en maximaal VEV). Dit kan op korte termijn worden gerealiseerd door aanpassing van het besluit nettopensioen.

Kiezen voor variabele uitkering nettopensioen kan in de praktijk vaak niet

Wij vinden dat alle pensioenfondsen de mogelijkheid moeten kunnen krijgen om variabele uitkeringen aan te bieden aan hun deelnemers. Een variabele uitkering heeft zijn eigen voordelen en nadelen en het zou niet fair zijn om deelnemers bij een pensioenfonds de keuze voor een variabele uitkering te onthouden. Dat is in de praktijk nu wel het geval.

Een vrijwillige pensioenregeling bij een pensioenfonds moet ofwel aan de eis voldoen dat de werkgever tenminste 10% van de premie betaalt, ofwel aan de eis dat de uitkering wordt ingekocht in de basisregeling.

Bedrijfstakpensioenfondsen kunnen met het solidariteitscriterium van de 10%-werkgeversbijdrage veelal niet uit de voeten. Dit komt doordat bedrijfstakpensioenfondsen niet in de positie zijn om een nettopensioenbijdrage bij alle werkgevers af te dwingen. Een bedrijfstakpensioenfonds kan te maken hebben met duizenden werkgevers en meerdere cao's. Dat maakt het zo goed als onmogelijk om aan dit criterium te voldoen.

De enige voorwaarde waaraan nu voldaan kan worden is verplichte inkoop in de basisregeling. Dit leidt ertoe dat deelnemers aan een nettopensioenregeling voor de inkoop van nettopensioen altijd zijn aangewezen op de voorwaarden van de basisregeling. Dit betekent in de huidige situatie dus een verplichte inkoop in de basisregeling waarvoor opslag VEV betaald moet worden (met het serieuze risico om 25 tot 30% van het kapitaal te verliezen) en géén mogelijkheid om te kiezen voor een variabele uitkering. Dat leidt tot een slechte uitgangspositie en belabberd perspectief voor de deelnemer.

De belemmering voor bedrijfstakpensioenfondsen om nettopensioen als variabele uitkering aan te bieden wordt weggenomen als aan de opsomming in art. 120 van de Pensioenwet een alternatief solidariteitscriterium toegevoegd

wordt waaraan ook bedrijfstakpensioenen kunnen voldoen. Wij stellen voor dat het uitvoeren van een collectieve variant van de premieregeling met risicodeling, zoals bedoeld in de regelgeving van de Wet variabele pensioenuitkering, als solidariteitscriterium voldoet. Met deze voorgestelde oplossing willen wij nadrukkelijk niet voorstellen dat u het 10%-criterium uit de wet schrapt. In hun motie van 14 juni 2016 hebben de Eerste Kamerleden Van Rooijen en Oomen de regering overigens ook gevraagd te onderzoeken hoe alle pensioenfondsen hun deelnemers in vrijwillige pensioenregelingen een variabele uitkering kunnen bieden zonder dat een werkgeversbijdrage belemmerend werkt.

Maar: nettopensioen als variabele uitkering moet geen ‘escape’ worden

Door toevoeging van een extra solidariteitscriterium aan art. 120 zouden dus ook bedrijfstakpensioenfondsen die dat nu niet kunnen hun deelnemers in een nettopensioenregeling een variabele pensioenuitkering kunnen aanbieden. Echter, het blijft van belang dat deze maatregel *bovenop* de aanpassing van de inkoopvoorwaarden in de basisregeling wordt genomen. Immers als de inkoopvoorwaarden niet wijzigen, zal de deelnemer vanwege de ongunstige voorwaarden per definitie (moeten) kiezen voor de variabele uitkering (om te voorkomen dat hij of zij een aanzienlijk deel van het pensioen verliest). De deelnemer dient dus een *realistische keuze* te hebben tussen een vast en een variabel nettopensioen. Bovendien is het niet voor alle fondsen, zeker de kleinere niet, een optie om variabele pensioenen te gaan aanbieden. De nieuwe wetgeving vraagt om flinke investeringen.

Urgentie

Met deze brief hebben we geprobeerd de urgentie en de oplossing van de problemen rond nettopensioen aan te geven. Pensioenfondsen worstelen ermee dat ze hun deelnemers het nettopensioenproduct momenteel onder deze condities moeten aanbieden en in feite geen oplossing hebben voor hun probleem van een ontoereikende pensioenopbouw. Er bereiken ons inmiddels geluiden dat pensioenfondsen (sociale partners) overwegen de nettopensioenregeling alsnog te beëindigen vanwege de ongunstige voorwaarden, die de overheid voorschrijft. Daarnaast bereiken op korte

termijn steeds meer deelnemers de pensioengerechtigde leeftijd. Zij hebben geen andere keuze dan verplicht tegen een wettelijk voorgeschreven ongunstig tarief in de basisregeling in te kopen.

Al eerder gaven wij uw ministerie inzicht in cijfermatige informatie waarin de inkoopvoorwaarden van nettopensoen werden uitgediept en toegelicht.

Verzoek

Om ervoor te zorgen dat nettopensoen geen loos product meer is maar kan voorzien in de behoefte waarvoor het gecreëerd is, verzoeken wij u met klem:

- de voorwaarden voor inkoop van het vaste nettopensoen in de basisregeling zo spoedig mogelijk aan te passen. Vanuit deelnemersperspectief telt hierbij elke dag.
- de aanpassing van art 120 Pensioenwet (en overeenkomstig artikel 118 Wvb) urgent ter hand te nemen. Actualisatie van dit artikel is nodig als gevolg van de introductie van nettopensoen en de variabele uitkering.

Wij zien graag dat het wettelijk kader voor nettopensoen op de kortst mogelijke termijn wordt verbeterd.

Een afschrift van deze brief zullen wij ter kennisneming aan de staatssecretaris van Financiën sturen.

Hoogachtend,



Gerard Riemen,
Algemeen directeur

cc: Staatssecretaris van Financiën, dhr. E.D. Wiebes